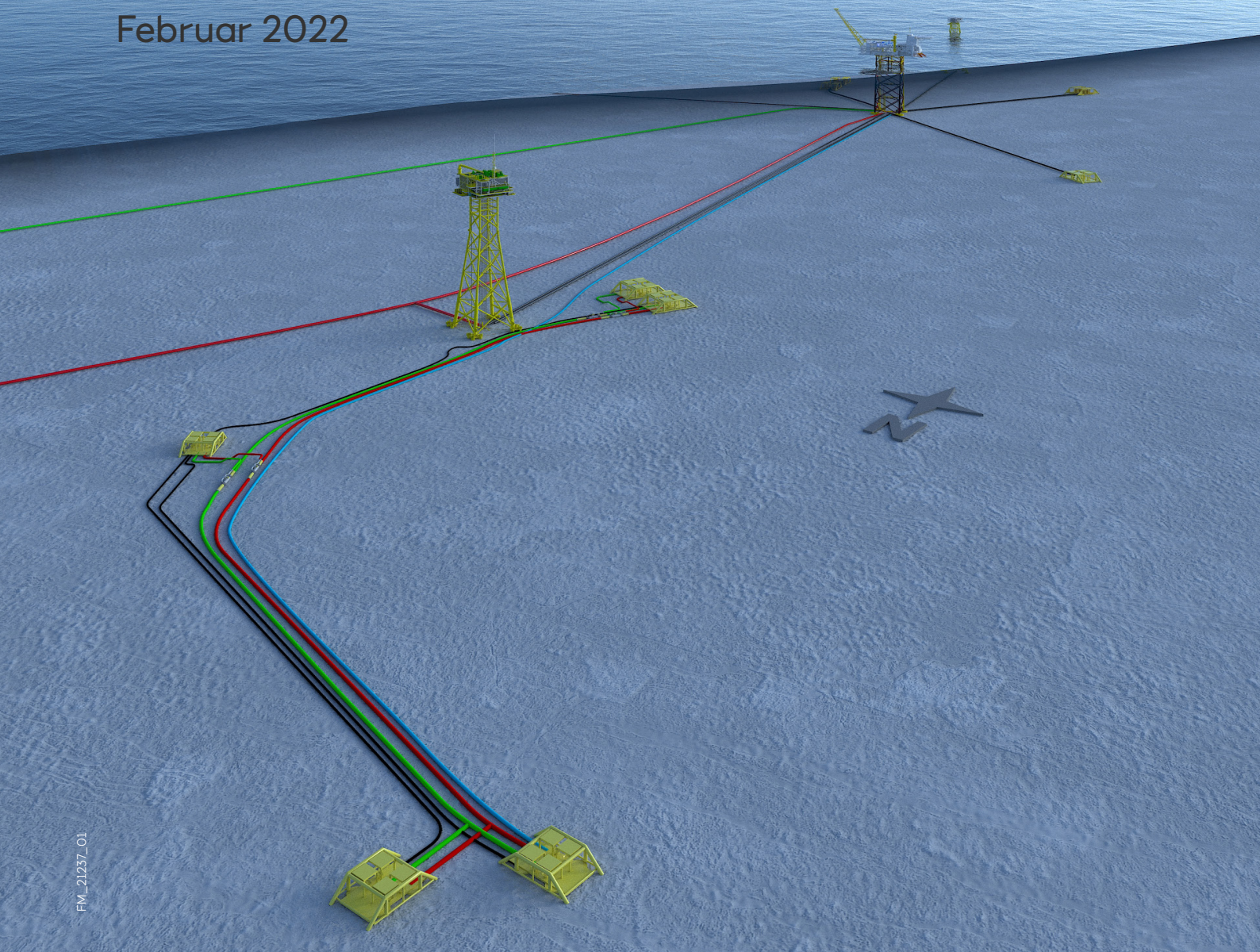

PL035 og PL272 Utbygging og drift av Krafla

Forslag til program for konsekvensutredning
Oppsummering av høringsuttalelser og tilsvaer
Februar 2022

FM_21237_01

Innholdsfortegnelse

1	Klima- og miljødepartementet	4
2	Miljødirektoratet	4
2.1	Utbyggingsløsning	4
2.2	Utslipp til luft	5
2.3	Utslipp til sjø	6
2.4	Nærhet til SVO Vikingbanken – Tobis	7
2.5	Andre forhold	7
2.5.1	Fysiske inngrep	7
2.5.2	Undervannsaktiviteter og støy.....	8
2.5.3	Belysning og fugl.....	8
2.5.4	Naturlige utslipp av metan fra havbunnen.....	8
2.5.5	Avslutning av virksomheten og Sirkulær økonomi	8
3	Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet	9
4	Riksantikvaren	10
4.1	Generelt.....	10
4.2	Prosedyrer ved funn av kulturminner	10
4.3	Tidlig kontakt med kulturminnemyndighetene.....	11
5	Fiskeridirektoratet	12
6	Norges Fiskarlag	13
7	Fiskarlaget Vest	14
8	Havforskningsinstituttet	15
9	Kystverket	15
10	Forsvarsbygg	16
11	LO Norge	17
12	Vestland Fylkeskommune	18
13	Kartverket	18
14	Fitjar kommune	18
15	Sandnes kommune	18
16	Samferdselsdepartementet	19
17	Justis- og beredskapsdepartementet	19
18	Industri Energi	19
19	Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV)	21
20	Stavanger kommune	21

Innledning

Forslag til program for konsekvensutredning for utbygging og drift av Krafla ble sendt på høring 11. oktober 2021, med frist for uttalelser 3. januar 2022. Det er mottatt uttalelse fra følgende instanser:

	Høringsinstans	Dato	Merknad
1	Klima- og miljødepartementet	03.01.2022	
2	Miljødirektoratet	21.12.2021	
3	Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet	22.12.2021	
4	Riksantikvaren	20.12.2021	
5	Fiskeridirektoratet	22.12.2021	
6	Norges Fiskarlag	22.12.2021	
7	Fiskarlaget Vest	03.01.2022	
8	Havforskningsinstituttet	15.12.2021	
9	Kystverket	17.12.2021	
10	Forsvarsbygg	11.12.2021	
11	LO Norge	07.12.2021	
12	Vestland Fylkeskommune	03.01.2022	
13	Kartverket	21.12.2021	Ingen kommentarer
14	Fitjar kommune	21.12.2021	Ingen kommentarer
15	Sandnes kommune	21.12.2021	Ingen kommentarer
16	Samferdselsdepartementet	16.12.2021	
17	Justis- og beredskapsdepartementet	01.12.2021	Ingen kommentarer
18	Industri Energi	17.11.2021	
19	Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV)	08.11.2021	Ingen kommentarer
20	Stavanger kommune	24.01.22	

I det følgende har Equinor oppsummert hovedpunktene fra de mottatte uttalelsene, og foreslått hvordan disse kan ivaretas i det videre arbeidet med konsekvensutredningen.

I vår evaluering av de mottatte kommentarene benytter vi uttrykkene «tas til etterretning» og «tas til orientering», som her skal forstås på følgende måte:

- Tas til etterretning er benyttet om mottatte kommentarer og innspill som Equinor tar til følge eller vil forsøke å ta hensyn til i videre oppfølging av prosjektet.
- Tas til orientering er benyttet om mottatte synspunkt og kommentarer som Equinor merker seg, og som er vurdert å ikke kreve et tilsvar eller en konkret oppfølging.

1 Klima- og miljødepartementet

Klima- og miljødepartementet viser til innspill fra Miljødirektoratet, Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet og Riksantikvaren. Klima- og miljødepartementet støtter innspillene fra disse. Ut over dette har departementet ingen merknader til høringen.

Equinors tilsvaer:

Equinor tar Klima- og miljødepartementets uttalelse til etterretning.

2 Miljødirektoratet

2.1 Utbyggingsløsning

Konsekvensutredningen må redegjøre for alternative utbyggingsløsninger, herunder BAT-vurderinger, miljøkonsekvenser, kostnader og forutsetninger.

Miljødirektoratet forutsetter at Equinor har stort fokus på utslipps- og risikoreducerende tiltak i design- og driftsfasen.

Valg av utbyggingsløsning må baseres på helhetlige miljøvurderinger og den totalt sett beste klima- og miljømessige løsningen av de reelle alternativene. Dette må belyses i konsekvensutredningen. Kravet om anvendelse av beste tilgjengelige teknikker (BAT) skal oppfylles.

Helhetlige miljøvurderinger må foreligge for alternative utbyggingsløsninger, bl.a.:

- Energiløsning (muligheter for elektrifisering av borerigg og for framtidig tilknytning til havvind)
- Håndtering av drenasjevann og produsert vann
- Materialvalg i rørledninger og prosessanlegg
- Styringssystem for havbunnsanlegg
- Fysiske inngrep på havbunnen
- Brønnopprensning mot Sture-terminalen

Disse punktene er nærmere omtalt i de følgende underkapitlene.

Alternativene må beskrives slik at de er mulig å sammenligne, og risikoreducerende tiltak med hensyn på tobisbestanden på Vikingbanken må vurderes i alle ledd av prosjektet.

Kravet om anvendelse av beste tilgjengelige teknikker (BAT) skal oppfylles og dokumenteres i utredningen for alle deler av prosjektet og over feltets levetid. Dette inkluderer anleggsfasen, boring, oppstartsfasen, drift og avslutning av feltet. Vi forutsetter at det gis en grundig begrunnelse dersom det velges andre løsninger enn de som framstår som best for miljø og klima.

Konsekvensutredningen må redegjøre for kjemikalieforbruk og utslippsmengder til luft og sjø fra Krafla og vertsinnetning (NOA PdQ).

Equinors tilsvaer:

Helhetlige miljøvurderinger vil ligge til grunn for valg av utbyggingsløsning. Det vil i konsekvensutredningen bli redegjort for de miljøvurderinger og miljøkriterier som er lagt til grunn. BAT vil bli implementert så langt det er mulig, og dokumentert. Særlig begrunnelse vil bli gitt dersom det velges andre løsninger enn de som framstår som best for miljø og klima. Kjemikalieforbruk og utslippsmengder til luft og sjø vil bli dokumentert for Krafla. Med hensyn til kjemikalieforbruk og utslippsmengder til luft og sjø fra NOA PdQ vil det bli henvist til konsekvensutredningen for NOA Fulla (Aker BP).

2.2 Utslipp til luft

Konsekvensutredningen må redegjøre for alternative energiløsninger, energieffektiviserings- og utslippsreducerende tiltak i anleggs-, bore-, oppstarts- og driftsfasen.

Konsekvensutredningen må, i tillegg til å redegjøre for kraft fra land-løsningen, også belyse muligheten for å knytte et eventuelt havvindanlegg til Krafla i framtiden.

Det skal bores om lag 23 brønner på Krafla i perioden 2025-2027. Elektrifisering av borerigg og andre utslippsreducerende tiltak må vurderes og belyses i konsekvensutredningen. Dette inkluderer tiltak før kraft fra land blir tilgjengelig på Krafla, herunder lav-NOx-motorer, batteriløsning og bruk av alternative drivstoff.

Bruk av diesel til kraftgenerering på mobile rigger i forbindelse med bore- og brønnoperasjoner gir store utslipp av til luft av CO₂, Nox, Sox og sot (svart karbon). Miljødirektoratet forventer at Equinor ved valg av rigg, vektlegger klima- og utslippsreducerende tiltak.

Fakkelsystem og utslippsreducerende tiltak må beskrives i konsekvensutredningen. Dette inkluderer designtiltak for å eliminere kaldventilering og tiltak for å redusere diffuse utslipp fra utstyrskomponenter, samt forventet årlig utslipp av metan og NMVOC fra Krafla.

Equinors tilsvaer:

Basert på gjennomførte BAT vurderinger, vil det bli gitt en dokumentasjon av tiltak som er vurdert for å redusere utslippene til luft, herunder alternative energiløsninger, energieffektivisering og utslippsreducerende tiltak i alle prosjektets faser. Totalt energiforbruk over feltets levetid samt spesifikt energiforbruk og CO₂-utslipp pr produsert enhet vil bli dokumentert.

En eventuell framtidig tilkobling til havvind blir ikke utredet som en del av Equinors plan for utbygging og drift av Krafla. Dersom havvind blir tilgjengelig i området på et senere tidspunkt, vil det være gjenstand for en egen vurdering for å se på om det er teknisk og økonomisk rasjonelt.

Klima- og utslippsreducerende tiltak på borerigg, inklusive mulig elektrifisering, vil bli vektlagt ved vurdering av og valg av rigg.

Fakkelsystem og utslippsreducerende tiltak inklusive designtiltak for å eliminere kaldventilering og tiltak for å redusere diffuse utslipp vil bli beskrevet i konsekvensutredningen. Årlige utslipp av metan og NMVOC fra Krafla vil bli dokumentert.

2.3 Utslipp til sjø

Miljødirektoratet forventer at oljeinnholdet i produsert vann som eventuelt slippes ut til sjø fra vertssinnretningen, er så lavt som mulig. Miljødirektoratets vurdering og forventning er at BAT for rensing av produsert vann på et nytt felt gir oljekonsentrasjoner under 10 mg/liter. Det må også redegjøres for tiltak for å øke robustheten til renseanlegget med tanke på å håndtere komplekse blandinger med vannstrømmer fra mange forskjellige reservoarer, og ved innfasing av nye ressurser.

På Krafla UPP vil drenasjevann under normal drift (dvs. regnvann) gå direkte til sjø. Under vedlikehold, som kan gi søl og utslipp til sjø, skal forurenset drenasjevann ledes til egen tank og fraktes til land for videre behandling. Equinor jobber også med konsepter for rensing av drenasjevann, blant annet mulig bruk av online OiV-målinger. Dette må belyses i konsekvensutredningen.

Equinor opplyser om at væsker/avfallsstrøm ved brønnopprensning vil bli sendt til NOA PdQ for så å transporteres videre i oljeksportrørledningen til Sture-terminalen. Dette innebærer at utslipp vil skje fra Sture-terminalen. Miljødirektoratet forventer at operatørene gjør helhetlige vurderinger av håndtering av brønnvæsker og miljørisiko knyttet til utslipp fra Sture, herunder tiltaksmuligheter og håndtering offshore, og at disse forholdene belyses i konsekvensutredningen.

Equinor har valgt et åpent hydraulikkssystem på brønnrammene på Krafla, som vil medføre utslipp av hydraulikkvæske i gul underkategori 2. Equinor undersøker muligheter for å bruke en hydraulikkvæske i gul kategori.

Alternative løsninger for styring av havbunnsanlegg må utredes for Krafla. Dette inkluderer full elektrisk styring («subsea all electric») og lukket hydraulikkssystem. Da fullelektriske løsninger er forventet kvalifisert i løpet av 2023, og feltet etter planen skal starte opp i 2. kvartal 2027, forventer Miljødirektoratet at fullelektriske løsninger vurderes for Krafla-prosjektet.

Utredningen må belyse hvilke vurderinger som ligger til grunn for materialvalg i Krafla-prosjektet, inklusive kostnader og miljørisiko. Miljødirektoratet forventer at korrosjonsbestandige materialer tas i bruk for å minimere utslippene av kjemikalier til sjø.

Equinors tilsvaer:

Produsert vann fra Krafla vil bli rensert og reinjisert på NOA PdQ. Det vises derfor i denne sammenheng til dokumentasjon i konsekvensutredningen for NOA Fulla (Aker BP). Det foreligger ingen indikasjon på at produsert vann fra Krafla påvirker produsert vann håndteringen på NOA PdQ i negativ retning, utover at anlegget må dimensjoneres for de aktuelle væskemengdene.

Håndteringen av drenasjevann på Krafla UPP vil bli beskrevet i konsekvensutredningen.

Væsker og avfall fra brønnopprensning på Krafla vil bli transportert til NOA PdQ og derfra videre til Stureterminalen. Operatørene Aker BP og Equinor vil samarbeide for å finne gode løsninger for brønnopprensning fra NOA Fulla og Krafla som ikke medfører driftsmessige problemer på Sture. Resultatet av vurderingene, valgte løsninger og eventuelle tilbakefallsløsninger vil bli presentert i konsekvensutredningen for Krafla.

Det vil bli gjennomført en BAT vurdering av alle alternative styringssystem for havbunnsanlegg, inklusive «all electric». Resultatet av BAT-vurderingen vil bli presentert i konsekvensutredningen.

Konsekvensutredningen vil belyse de vurderinger som prosjektet har gjort i forhold til materialvalg for å minimere utslipp av kjemikalier til sjø.

2.4 Nærhet til SVO Vikingbanken – Tobis

Ifølge programmet for KU vil en vurdering av samlet belastning på tobisbestanden på Vikingbanken bli gjennomført og resultater vil bli presentert i konsekvensutredningen.

Utbyggingen vil ikke medføre mekanisk forringelse av habitatet siden ingen installasjon av infrastruktur vil foregå inne på Vikingbanken. Tobisbestanden på Vikingbanken er imidlertid i dårlig stand og all mulig påvirkning på Vikingbanken som følge av utbygging og drift av Krafla må beskrives grundig i konsekvensutredningen, herunder eksisterende og nye utslipp, forstyrrelser i form av støy og rystelser, risiko som følge av akutt forurensning med mer. Hvilke avbøtende tiltak som kan iverksettes for å redusere mulig påvirkning på Vikingbanken må også beskrives.

Det er planlagt for helårig boring i borekampanjen for Krafla-feltet. Miljørisikovurderingene må dokumentere miljørisiko ved helårig boring, og eventuelle variasjoner i miljørisiko gjennom året for de aktivitetene som planlegges på feltet. Eventuelle forskjeller i miljørisiko ved boring i de ulike reservoarene (Krafla, Askja og Sentral) må også dokumenteres. Hvordan Equinor vil forholde seg til gjeldende miljørisiko, og muligheter for risikoreduserende tiltak i forhold til tobis og sårbare perioder må vurderes. Miljødirektoratet forventer at Equinor forsøker å unngå å gjennomføre risikofylte deler av aktiviteten i perioder med høyest miljørisiko av hensyn til tobis.

Equinors tilsvær:

Krafla prosjektet har i program for konsekvensutredning lagt frem et foreløpig konsept som er basert på at påvirkningen på Vikingbanken skal bli så liten som mulig. De vurderinger som er og vil bli gjennomført vil bli presentert i konsekvensutredningen og vil omfatte eksisterende og nye utslipp, forstyrrelser i form av støy og rystelser, risiko som følge av akutt forurensning med mer. Hvilke avbøtende tiltak som kan iverksettes for ytterligere å redusere mulig påvirkning på Vikingbanken vil også beskrives.

Konsekvensutredningen vil dokumentere miljørisiko ved helårig boring, og variasjoner i miljørisiko gjennom året for de aktivitetene som planlegges på feltet. Forskjeller i miljørisiko ved boring i de ulike reservoarene (Krafla, Askja og Sentral) vil også bli belyst. Muligheter for implementering av risikoreduserende tiltak i forhold til tobis i sårbare perioder vil bli vurdert.

2.5 Andre forhold

2.5.1 Fysiske inngrep

Mulige konsekvenser av fysiske inngrep og forstyrrelser av havbunn samt avbøtende tiltak for å unngå oppvirvling og spredning av partikulært materiale, må belyses i konsekvensutredningen. Dette inkluderer utslipp av kaks, legging av rørledninger og kabler herunder metoder, volumer av stein, evt. grus og bruk av madrasser eller liknende, samt utslipp til luft fra leggefartøyer. Miljødirektoratet forutsetter at miljøtilstand, forurensningssituasjon og naturverdier på havbunnen er godt kartlagt før endelig valg av rørlednings- og kabeltrase.

Equinors tilsvær:

Uttalelsen tas til etterretning. De forhold som nevnes vil bli belyst i konsekvensutredningen.

2.5.2 Undervannsaktiviteter og støy

Ulike kilder til undervannsstøy og mulig påvirkning på miljøet må beskrives, bl.a. pattedyr, fisk, herunder tobis, og sjøfugl.

Equinors tilsvaer:

Uttalelsen tas til etterretning. De forhold som nevnes vil bli belyst i konsekvensutredningen.

2.5.3 Belysning og fugl

Ubemannede innretninger vil potensielt kunne medføre problemer relatert til fugl. Belysning og tiltak for å minske tiltreknings effekter for fugler med mer må belyses i utredningen.

Equinors tilsvaer:

Uttalelsen tas til etterretning. De forhold som nevnes vil bli belyst i konsekvensutredningen.

2.5.4 Naturlige utslipp av metan fra havbunnen

Lekkasje av naturgass fra havbunnen forekommer naturlig fra områder med mye naturlige sprekker og forkastinger. I områder med naturlig seismisk aktivitet kan forkastninger og sprekker endre seg naturlig over tid, men kan også utløses eller forsterkes av menneskelig aktivitet som f.eks. petroleumsutvinning. Metan utgjør vanligvis den alt overveiende delen av naturgassen som lekker ut. På grunn av at metan er en kraftig klimagass, har oppmerksomheten rundt disse utslippene økt de siste årene. Konsekvensutredningen må belyse omfang av naturlige lekkasjer på Krafla før utbyggingen gjennomføres, og mulige alternative løsninger for overvåking av havbunnen for å kunne følge utviklingen over tid.

Equinors tilsvaer:

Omfang av naturlig utsivning av metan fra havbunnen (Equinor benytter ikke begrepet 'lekkasje' i denne sammenheng) vil bli belyst i konsekvensutredningen for Krafla. Kvantifiseringen baseres på eksisterende grunn-gass undersøkelser på bunnrammelokasjonene på Krafla-feltet.

Nye grunn-gass undersøkelser i området i fremtiden kan gi grunnlag for å gjennomføre ny estimering av metanutsivning. Equinor mener likevel at nytten ved en slik overvåking må vurderes nærmere i forhold til relativt høye kostnader, særlig hvis nye undersøkelser må mobiliseres for å hente inn data kun for dette formål.

2.5.5 Avslutning av virksomheten og Sirkulær økonomi

Ifølge Equinor vil konsekvensutredningen redegjøre for relevante forhold knyttet til framtidig avslutning. Vi legger til grunn at gjenbruk av materialer i et sirkulærøkonomisk perspektiv er en del av Equinors vurdering, herunder rørledninger og kabler, og at dette adresseres i konsekvensutredningen.

Equinors tilsvaer:

Innretningene på Krafla-feltet vil ved avslutning av produksjonen bli fjernet i henhold til gjeldende regelverk på dette tidspunkt. En avslutningsplan for feltet med tilhørende konsekvensutredning vil bli utarbeidet i god tid før produksjonen på feltet tar slutt.

Gjenbruk av materialer i et sirkulærøkonomisk perspektiv vil være del av vurderingene ved valg av endelig utbyggingsløsning og vil bli belyst i konsekvensutredningen.

3 Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet

Equinor opplyser i deres programforslag at produsert vann fra Krafla vil overføres til NOA-plattform hvor det vil behandles før reinjisering. Det nevnes i søknadens kapittel 4.3.2 at «Produsert vann fra Krafla vil bli reinjisert sammen med annet produsert vann fra NOA. Produsert vann renses i hydrosykloner før injeksjon.». DSA gjør oppmerksom på at produsert vann inneholder radioaktive stoffer, og operatør for området hvor det reinjiseres må søke DSA om tillatelse etter forurensningsloven til utslipp av radioaktive stoffer før oppstart av produksjon jf. forurensningsloven § 11 jf. forskrift om forurensningslovens anvendelse på radioaktiv forurensning og radioaktivt avfall §4. DSA presiserer også at rensing av produsert vann ikke fjerner radioaktive stoffer.

Vi minner samtidig om kravet i aktivitetsforskriften § 59a om analyse av radioaktivitet i formasjonsvann. Dersom det blir tilgjengelig prøver av formasjonsvannet i forbindelse med testing av nye funn, skal disse vannprøvene analyseres for innhold av naturlig forekommende radioaktive stoffer. Dersom prøver av formasjonsvannet ikke blir tatt, skal det tas prøver av produsert vann for analyse av innhold av naturlig forekommende radioaktive stoffer så snart som mulig etter at produsert vann fra feltet er tilgjengelig.

Equinors tilsvaer:

Equinor tar uttalelsen til etterretning. Produsert vann fra Krafla blir transportert til Aker BPs NOA PdQ plattform for sluttbehandling og reinjeksjon. Det vil derfor bli henvist til konsekvensutredningen for NOA Fulla (Aker BP)

4 Riksantikvaren

4.1 Generelt

Riksantikvaren viser til veiledning til konsekvensutredningsdelen av PUD/PAD hvor det heter at Formålet med konsekvensutredninger (KU) er å redegjøre for virkningene av en utbygging eller et anlegg og drift, på miljø, inkludert kulturminner og kulturmiljø, naturressurser og samfunn.

I forslaget til program for konsekvensutredning for Krafla står det kort om potensialet for kulturminner generelt i havområdene i Nordsjøen og litt om funn i nærområdet til planområdet. Utredningsprogrammet krever at konsekvensutredningen omtaler forholdet til kulturminner, basert på kjent kunnskap. Dette er tilstrekkelig.

Equinors tilsvaer:

Uttalelsen tas til etterretning. Relevante forhold knyttet til kulturminner vil ivaretas i konsekvensutredningen.

Det er per i dag ikke avdekket kulturminner som berøres av feltutbyggingen.

4.2 Prosedyrer ved funn av kulturminner

Dersom skipsvrak skulle bli påvist, bør videre håndtering avklares nærmere med kulturminnemyndighetene. Det kan tas kontakt med Bergen sjøfartsmuseum for vurdering av eventuelle marinarkeologiske funn. Det vil være en fordel om det søkes tidlig kontakt med Bergen sjøfartsmuseum for å planlegge hvordan kartleggingen skal gjennomføres.

Når det gjelder forvaltningen av kulturminner har fylkeskommunen nå saksbehandlingsansvar for kulturminner fra land og ut til 24 nautiske mil fra grunnlinjen (tilstøtende sone). I denne sonen gjelder kulturminneloven. Det må avklares med Vestland fylkeskommune og Bergen sjøfartsmuseum hvilke undersøkelser som er nødvendig langs eventuelle kabeltraseer eller rørledninger innenfor denne sonen. Kulturminner innenfor territorialfarvannet har en sterk beskyttelse i kulturminneloven. Når det gjelder tilstøtende sone har man i kulturmiljøforvaltningen lagt samme rettspraksis til grunn som innenfor territorialfarvannet. Dette er begrunnet i LOV av 27. mars 2003 nr. 57: *Lov om Norges territorialfarvann og tilstøtende sone*, § 4 tredje ledd. Man har videre hentet støtte for dette synet i Havrettskonvensjonens (UNCLOS) artikkel 303(2). Utenfor 24 nautiske mil utgjør folkeretten et generelt grunnlag for å hevde at kulturminner har et visst vern. For petroleumssektoren er bestemmelsene i petroleumsloven, med forskrifter og vilkår for utvinningstillatelser, de viktigste reguleringene av forholdet til kulturminner utenfor territorialfarvannet.

Olje og energidepartementet og Miljøverndepartementet presiserte i 2006 følgende i vilkåret i miljøkravene til nye utvinningstillatelser: *I forkant av fysiske inngrep i havbunnen pålegges rettighetshavere, i samråd med Riksantikvaren, å avklare forholdet til kjente kulturminner og foreta nødvendig kartlegging av kulturminner i leteområdet der dette ikke tidligere er gjennomført. Om det registreres kulturminner i planleggingsfasen eller senere, må avbøtende tiltak, eventuelt utgravning eller dokumentasjon og flytting av kulturminnet, gjennomføres i samarbeid med kulturminneforvaltningen.*

Equinors tilsvaer:

Equinor er kjent med de prosedyrer som gjelder i tilfelle det gjøres funn av arkeologisk interesse underveis. Skulle nye funn bli gjort vil disse meldes i tråd med etablerte rutiner.

Kraflautbyggingen berører ikke områder innenfor territorialfarvannet eller tilstøtende sone (24 nautiske mil). Kraftkabel fra land går imidlertid gjennom dette området. Kraftkabelen er gjenstand for en separat konsesjonsprosess med konsekvensutredning etter Energiloven og Havenergiloven, se nettsted hos NVE: <https://www.nve.no/konsesjon/konsesjonssaker/konsesjonssak/?type=A&id=7513>

4.3 Tidlig kontakt med kulturminnemyndighetene

Vanddyppet på Krafla-feltet er oppgitt til ca. 110 meter. Dette er så grunt at området på slutten av istida har vært fast land og en del av Nordsjøkontinentet. Nordsjøkontinentet var et sammenhengende landområde som bandt sammen de britiske øyer og det europeiske kontinentet. Området var antagelig en variant av arktisk tundra eller slettelandskap. Det er funnet rester av dyrebein fra mammut, ullhåret nesehorn, villhest, rein osv i trål fra hele Nordsjøen. Fiskere har også levert inn funn av bearbejdede beinspisser og andre steinalderredskaper fra særlig de sørlige delene av Nordsjøen og Doggerbanken. Det er dermed et visst potensial for funn fra steinalderen innenfor planområdet. Det er grunn til å anta at Nordsjøkontinentet står sentralt i forståelsen av pionerbosetningen av dagens Norge.

Det er et visst potensial for funn av skipsvrak innenfor planområdet. Her er det i første rekke tale om forlis i åpent hav. Det er ikke mulig å gå inn på om enkelte deler av planområdet har større potensial for skipsfunn fordi forlis på åpent hav er resultat av en eller flere utenforliggende faktorer som i stor grad ikke er påvirkbar. Det foreligger heller ikke systematisk registrering av havbunnen i planområdet, med den hensikt å lokalisere skipsfunn vernet etter kulturminneloven.

En tilfredsstillende kartlegging av eventuelle skipsfunn i forbindelse med leting og utvinning av olje og gass forutsetter gode rutiner for rapportering mellom kulturmiljøforvaltningen og oljeindustrien. Det er mest hensiktsmessig at tiltakshaver samkjører eventuelle surveys med kulturmiljøforvaltningen, slik at man unngår å måtte kjøre doble slike. Jo tidligere kulturmiljøforvaltningen kobles inn i dette arbeidet, jo tidligere vil konflikter med eventuelle kulturminner under vann oppdages og unngås. Kostnadmessig er dette også i aller høyeste grad den beste løsningen.

Før det gjøres tiltak på havbunnen, i form av infrastruktur, rørledninger og kabler, samt andre inngrep som for eksempel mudring, graving, spyling eller massedumping, skal forholdet til kulturminner avklares. Det er hensiktsmessig så tidlig som mulig å kontakte kulturmiljøforvaltningen for å klarlegge om tiltaket vil komme i kontakt med kulturminner under vann.

Videre gjør Riksantikvaren oppmerksom på at finner av skipsfunn m.m. plikter å melde disse til vedkommende myndighet jf. Kulturminnelovens § 14 tredje ledd.

Equinors tilsvaer:

Equinor anser utsending av utredningsprogrammet som en tidlig informasjon til kulturminneforvaltningen om hvilke tiltak om planlegges. Equinor vil følge opp dette i direkte kontakt mot Bergens Sjøfartsmuseum etter hvert som ny eller oppdatert informasjon foreligger.

5 Fiskeridirektoratet

Fiskeridirektoratet uttaler:

Under punkt 2.3 i program for konsekvensutredning – Planlagt feltutbygging, beskrives et konsept som omfatter én ubemannet produksjonsplattform (UPP) sentralt plassert på Askja, to undervanns brønnrammer på Krafla, to brønnrammer på Askja og én brønnramme på Sentral, samt en ny rørledning til Statpipe. Fiskeridirektoratet er opptatt av at en graver ned rør og kabler der det er mulig for å redusere bruk av steinfyllinger. Videre er det viktig at helningsvinklene på fyllingene er så liten at bunnredskaper kan krysse fyllingene uten å ta med seg steinmasser som kan medføre tap av redskap og/eller fangst. Fiskeridirektoratet vil også oppfordre prosjektet til se på muligheten til å benytte rørledningsbunter for å kortere anleggsperiode og færre steinfyllinger.

Under punkt 2.6 - Avvikling av virksomheten, står det at eventuelt etterlatelse av eksempelvis rørledninger og kabler, vil bli utført i samsvar med gjeldende regelverk og praksis på det aktuelle tidspunktet. Fiskeridirektoratet er på generelt grunnlag skeptisk til dagens praksis, hvor rørledninger mv. blir etterlatt etter avvikling av feltene. Over tid vil etterlatte rørledninger kunne skape hefter for fiske med bunnredskaper selv om rørledningene opprinnelig var nedgravd eller på andre måter gjort overtrålbare. Fiskeridirektoratet vil derfor oppfordre til at prosjektet også ser på muligheten for at en større del av feltinnretningen kan bli gjenbrukt etter sirkulærøkonomiske prinsipper.

Under punkt 5.1 – Fiskeri, antas dette å være dekkende for området. Men Fiskeridirektoratet vil likevel påpeke at fiskeri er en dynamisk aktivitet og vil variere alt er fiskens vandringmønster og de til enhver tid gjeldende reguleringer. Angående arealbeslag i forbindelse med installasjon og legging av kabler og rørledninger vil Fiskeridirektoratet oppfordre til dialog med relevante fiskeriinteresser for å begrense konfliktpotensialet i anleggsperioden.

Fiskeridirektoratet har ingen øvrige merknader til høring av forslag til program for konsekvensutredning for Krafla. Eventuelle merknader vedrørende biologiske ressurser anses ivaretatt av Havforskningsinstituttet.

Equinors tilsvar:

Uttalelsen tas til etterretning. Problemstillinger knyttet til nedgraving av rørledninger, bruk av steinfyllinger, utforming av steinfyllinger og mulig bruk av rørbunter vil bli redegjort for i konsekvensutredningen. Equinor vil legge opp til dialog med fiskeriinteressene i forbindelse med installasjonsarbeidene på Krafla-feltet.

Som beskrevet i programmet vil innretningene på Krafla-feltet ved avslutning av produksjonen bli fjernet i henhold til gjeldende regelverk. En avslutningsplan for feltet med tilhørende konsekvensutredning vil bli utarbeidet i god tid før produksjonen på feltet tar slutt. Konsekvensutredningen vil som del av beslutningsprosessen være gjenstand for ekstern involvering av berørte parter som fiskeriinteressene og andre.

6 Norges Fiskarlag

Fiskarlaget uttaler at utredningsprogram fremstår som grundig i forhold til beskrivelsen av de ulike fiskeriene i området og vi ønsker å påpeke at det er positivt at det planlegges for egne utredninger for å dekke kunnskapshull om tobis.

Norske fiskerier høster av en fornybar ressurs, og er derfor avhengig av et rent og rikt hav med intakte økosystem inkludert gyte-, oppvekst og fiskeområder. Fisket er en dynamisk aktivitet som varierer med f. eks årstid, mellom år og med utvikling og utbredelse av de høstbare bestandene. Fiske-, gyte- og oppvekstområder har heller ingen skarp avgrensning. Fiskeriene er derfor en næring i stadig utvikling og endring. Det legges til grunn at tiltakshaver, særlig i anleggsfasen tar hensyn til eventuell fiskeriaktivitet i område, slik at de ikke blir skadelidende i form av redusert tilgang til fiskefeltene. Det er også viktig at valg av trasé for rørledninger, kabler og elektriske kabler blir besluttet i dialog med fiskeriinteressene og at disse, så langt det er mulig, blir lagt i samme trasé og/eller i nærheten av allerede eksisterende traséer. I så måte ønsker Norges Fiskarlag å påpeke at vi med glede observerer at rørledning i dette prosjektet er foreslått lagt utenfor Vikingbanken.

Norges Fiskarlag registrerer og er tilfreds med at tiltakshaverne erkjenner at kablene må graves ned eller tildekkes på en forsvarlig måte for å sikre at det ikke oppstår fremtidig skade på kabler eller fiskeredskaper. Vi ønsker imidlertid å tilføye at det bør stilles krav om at eventuelle fremtidige skader på kabler eller fiskeredskaper som skyldes at tiltakshaverne ikke har overdekt eller gravd ned kablene på forsvarlig måte, må dekkes av tiltakshaverne.

Etterlatte rørledninger ved avsluttet drift vil over tid kunne skape hefter for bunnredskaper selv om rørledningene opprinnelig var nedgravd eller på andre måter gjort overtrålbare. Norges Fiskarlag ønsker derfor å påpeke at alle innretninger, inkludert nedgravde kabler bør fjernes ved avvikling av driften.

Equinors tilsvaer:

Equinor tar uttalelsen til etterretning. De forhold som nevnes i uttalelsen vil bli redegjort for i konsekvensutredningen.

Som beskrevet i programmet for konsekvensutredning vil innretningene på Krafla-feltet bli fjernet i henhold til gjeldende regelverk. En avslutningsplan for feltet med tilhørende konsekvensutredning vil bli utarbeidet i god tid før produksjonen på feltet tar slutt. Konsekvensutredningen vil som del av beslutningsprosessen være gjenstand for ekstern involvering av berørte parter som fiskeriinteressene og andre.

7 Fiskarlaget Vest

Fiskarlaget Vest finn det positivt at det blir lagt felles kabel frå NOAKA-området til land og meiner det bør søkjast slike løysingar òg i framtidige prosjekt. Dette reduserer arealbeslag og negativ innverknad for t.d. fiskerinæringa. Fiskarlaget Vest vil uttale seg ytterlegare om kabelen og traséen i høyringa som gjeld konsesjonssøknad for kraft frå land, men vil peike på at kraftkabelen må leggjast i eksisterande trasèar for røyr/leidingar der det er mogleg.

Krafla ligger i, eller tett opp til, gyteområde for m.a. torsk, lysing, hvitling, hyse, sei, makrell og øyepål. I tillegg ligg området tett opp mot Vikingbanken som er eit særleg verdifullt område (SVO), då dette er eit viktig tobisfelt. Ein føreset at ein under utbygging og drift iverkset tilstrekkeleg avbøtande tiltak for å unngå forureining, støy eller anna negativ innverknad på det marine liv.

I konsekvensutgreiinga må det synleggjerast kva direkte og indirekte innverknad utbygging, drift og eventuelle uhell (t.d. utslepp, lekkasjar, utblåsing) kan ha på det marine liv og fiskeriverksemd. Effektane av planlagte utslepp som borevæske og andre kjemikaliar må òg utgreiast. Ein må sjå større område under eitt, og ikkje kvart einskild utslepp for seg.

Fiskerinæringa er basert på fornybar biologisk produksjon, og er difor avhengig av eit reint og produktivt kyst- og havmiljø mest mogeleg fritt for miljøgifter, framandstoff og legemiddel. Ein har eit stort felles ansvar, både nasjonalt og internasjonalt, for å oppretthalde eit reint og produktivt hav. Det er avgjerande for kvalitet, omdøme og marknadsverdi for norsk sjømat. Det er viktig å førebyggje då det ofte er vanskeleg og dyrt å rydde opp i ettertid.

Ein føreset at det er ein plan for opprydding etter endt verksemd.

Equinors tilsvar:

Første punkt i uttalelsen angående kraftkabel fra land tas til orientering. Det vises til egen konsesjonssøknadsprosess etter Energiloven og Havenergiloven.

Øvrige punkter i uttalelsen tas til etterretning. De forhold som nevnes vil bli redegjort for i konsekvensutredningen.

Som beskrevet i programmet for konsekvensutredning vil innretningene på Krafla-feltet bli fjernet i henhold til gjeldende regelverk. En avslutningsplan for feltet med tilhørende konsekvensutredning vil bli utarbeidet i god tid før produksjonen på feltet tar slutt. Konsekvensutredningen vil som del av beslutningsprosessen være gjenstand for ekstern involvering av berørte parter som fiskeriinteressene og andre.

8 Havforskningsinstituttet

Havforskningsinstituttet uttaler:

Når det gjelder forslaget til program for konsekvensutredning for Krafla, opplyses det at feltet ligger sørvest for Vikingbanken og et SVO (NS11) med et gyteområde for tobis. Mens utbyggingen innebærer ingen installasjon av infrastruktur inne på Vikingbanken, opplyses det at eventuelle større ulykkehendelser som utblåsninger fra oljebrønner skal analyseres for miljørisiko og mulig påvirkning på tobisbestanden, og at dette blir dokumentert i konsekvensutredningen. Det legges opp til grundig dokumentasjon av mulig påvirkning av tobisbestanden på Vikingbanken fra planlagte aktiviteter på Krafla-feltet spesielt, og mer generelt fra olje- og gassaktiviteten i området i KU for Krafla. Utredningsarbeid og studier involverer betydelige forskningsbidrag fra Havforskningsinstituttet og er planlagt i nær dialog med Havforskningsinstituttet og Miljødirektoratet. Havforskningsinstituttet ser på dette som en viktig del av den kommende konsekvensutredningen og vurderer det som positivt at dette blir grundig redegjort for.

Innholdet og kvaliteten til program for konsekvensutredning vurderes ellers som tilfredsstillende. HI har ingen ytterligere kommentarer til saken i denne omgang, men vil gjøre en endelig vurdering av konsekvensutredning når denne kommer på høring fra myndighetene.

Equinors tilsvaer:

Equinor tar uttalelsen til etterretning.

9 Kystverket

Skipstrafikk:

I Equinor ASAs forslag til program for konsekvensutredning for Krafla, punkt 5.3 («Skipstrafikk og ankringsområder»), vises det til at Krafla-feltet ligger i et lite trafikkert område og at utbygging og drift av feltet ikke vil utgjøre noen konflikt tatt i betraktning det arealmessige beslaget dette utgjør og trafikk tettheten.

Kystverket legger til grunn at det i utredningsprogrammet, og i selve utredningen, vil bli tatt tilbørlig hensyn til skipstrafikken. Vi regner med at konsekvensen for eksisterende skipstrafikk vil utredes, herunder mulige endringer i seilingsmønster og fortetting av trafikk som følge av endring i seilingsmønster. Utredningen må også ta høyde for forventet økning i skipstrafikken og om dette vil få konsekvenser.

I denne forbindelse vil vi påpeke viktigheten av å benytte tilgjengelig kunnskap for å utrede hvilke konsekvenser tiltaket vil få for sjøsikkerheten og forutsigbar og effektiv ferdsel, herunder tilgang til effektive og etablerte seilingsleder.

Akutt oljeforurensning:

Funnene som planlegges utbygd, ligger i sentrale deler av Nordsjøen, altså i et område med omfattende petroleumsvirksomhet fra langt tilbake i tid. Det er likevel viktig å tilpasse beredskapen mot akutt forurensning til den til enhver tid eksisterende miljørisiko. Grundige analyser av miljørisiko representert ved de nye utbyggingene, og dimensjonering av beredskapen mot akutt forurensning i henhold til denne, er altså av vesentlig betydning for å være i stand til å begrense skadene ved en eventuell akutt oljeforurensning.

Equinors tilsvaer:

Equinor tar uttalelsen til etterretning. De problemstillingene som nevnes mht skipstrafikk og akutt oljeforurensning vil være omfattet av konsekvensutredningen.

10 Forsvarsbygg

Forsvaret benytter en rekke skytefelt i nærliggende sjøområder som kan på følger for tiltaket. Forsvarets skytefeltstruktur er under revisjon. Forsvarsdepartementet har under høring forslag til forskrift om skytefelt i sjø. Høringsdokumentene er utlagt på Regjeringen.no/Forsvarsdepartementet.

Forskriften definerer skyte- og øvingsfeltene som forbudsområder der ferdsel, aktivitet og etablering av faste eller midlertidige installasjoner er forbudt når Forsvaret avholder skyteøvelser. Forskriften gir definerte unntak for petroleumsrelatert virksomhet i forskriftens §3 c), d) og j), herunder rørledninger og kabler. Høringsnotatet til forskriften beskriver videre forholdet til olje- og gassnæringen. Under skyting kan prosjektilrester/ tomhylser synke ned i vannmassene. Rørledninger og kraftledninger på havbunnen må dimensjoneres for å tåle dette.

Vedlagt et kart over endringene i skytefeltstruktur i sjøområdene utenfor Vestlandet. Digitale kart over skytefeltstrukturene er tilgjengelige på Barentswatch.no/Arealverktøy. Eksisterende skytefeltstruktur er her å finne under 'Planer og reguleringer/ Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø'. Forslag til revidert skytefeltstruktur ligger under 'Planer og reguleringer/ Forbudsområder for skytefelt i sjø – Høringsforslag'.

Equinors tilsvar:

Equinor tar uttalelsen til etterretning.

11 LO Norge

LO har fulgt utviklingen knyttet til feltene og er tilfreds med at Equinor og AkerBP har funnet en enighet for en områdeløsning for Krafla og NOA-Fulla. Begge prosjektene er avhengig av å finne gode løsninger sammen, og at løsningene gir gjensidig god produksjon og dreneringsstrategi gjennom å ta mest mulig ut av feltene.

Dette prosjektet styrer mot godkjenning innen det midlertidige oljeskatteregimet. Det ble utformet og støttet av LO basert på formålet om å opprettholde aktiviteten i leverandørindustrien. Knyttet til vedtaket er det tydelige politiske forventninger til å sikre aktivitet og faste arbeidsplasser i hele verdikjeden.

Driftsmodell må utvikles for å sikre faste ansettelser, reel arbeidstakermedvirkning og bruk av et funksjonelt regelverk for aktivitet på sokkelen.

LO venter at næringen følger opp forutsetningene i alle leveranser til utviklingen av prosjektet.

LO legger til grunn at ved utlysning av anbudskonkurranser for oppdrag enten det er på sokkelen eller på fastlandet, må norsk industris styrker vektlegges i utformingen og tildelingen av oppdrag.

Kontraktene må utformes slik at de norske leverandørenes evne til leveringspresisjon, byggetid og at klima- og miljøkrav får en reell og riktig verdi. Kriterier for ordnede arbeidsvilkår, kompetanse og HMS må vektles høyt i anbudskonkurranser.

LO vil minne om at maritime oppdrag i norske farvann må basere seg på norske tariffavtaler. Bruk av rederier med fartøy registrert i det norske ordinære registeret sikrer dette.

LO forutsetter at arbeidet utføres av aktører som er bundet av landsomfattende norske tariffavtaler.

Det er viktig at vurderinger knyttet til kraftbehov og kraftforsyning gjøres ut fra et helhetsperspektiv, der den landbaserte- og offshoreindustriens behov for konkurransedyktige kraftkostnader er ivaretatt.

Den støtten næringen trenger for å sikres gode langsiktige rammebetingelser henger sammen med den aktiviteten og sysselsettingen næringen skaper i Norge.

Equinors tilsvaer:

Equinor tar uttalelsen til etterretning.

Ringvirkningene av utbygging og drift av Krafla for verdiskapning og sysselsetting i norsk næringsliv samt forventede avgifts- og skatteinntekter til den norske stat, vil bli vektlagt og dokumentert i konsekvensutredningen.

Forhold knyttet til kraftforsyningssituasjonen og prisdannelse for kraft i Norge ligger utenfor rammen av konsekvensutredningen for Krafla og vil ikke bli utredet.

12 Vestland Fylkeskommune

Vestland fylkeskommune viser til høyring av KU-program for utbygging og drift av Krafla. Vi vil konsentrere fråsegnen rundt kraftsituasjonen. Vestland fylke har store ambisjonar i høve grøne arbeidsplassar på land. Føreseieleg og rein kraft til konkurransedyktige prisar er ein viktig premis for å få dette til. 2021 har vist at også kraftsituasjonen i Noreg kan kome under press. Utvekslingskapasiteten har auka, samstundes som kraftproduksjonen i nabolanda blir relativt meir veravhengig og ustabil, grunna endra forhold mellom sol- og vindkraft og stabil og regulerbar kraft, m.a. som følgje av utfasing av kjernekraft. Ein fersk analyse av kraftsituasjonen i Vestland finn de på https://www.vestlandfylke.no/globalassets/innovasjon-og-naringsutvikling/gron-region-vestland/gron-region_rapport-om-kraftsituasjonen-i-vestland.pdf.

Utbygginga av Krafla og NOA Fulla fordrar ein kapasitet på opp mot 150 MW. Dette er relativt mykje, og noko som truleg kan skape stressituasjonar for anna verksemd på land. Vi vil difor oppmode om at operatørskapen utvidar KU-programmet til å omfatte følgjande problemstillingar:

1. Kva moglegheiter finnest for å kople ut kraftbruken på dei planlagde installasjonane om kraftsituasjonen på land vert pressa? Kva føresetnader ligg til grunn for at dette kan realiserast?
2. Fleire parti peikar på havvind som eit svært aktuelt utviklingsområde for Noreg. I Hurdalsplattformen står det at «Elektrifisering av sokkelen skal i størst mulig grad skje med havvind eller annen fornybar strøm produsert på sokkelen.» Nokre hevdar at havvind ligg langt fram i tid. På den andre sida ser vi at Hywind Tampen no vert realisert og slutført i løpet av året. Vidare ser vi stor optimisme, også i det korte bildet, i høve flyttbare løysingar frå t.d. Odfjell Oceanwind. Kva moglegheiter finnest for å realisere utbygging av Krafla og NOA Fulla med kraft frå havvind i staden for kraft frå land? Kva fordrar dette i tilfelle i form av rammevilkår, tilrettelegging mm?

Equinors tilsva:

Equinor tar uttalelsen til orientering.

Forhold knyttet til kraftforsyningssituasjonen, konkurransen mellom offshore- og landbasert industri og prisdannelse for kraft i Norge ligger utenfor rammen av konsekvensutredningen for Krafla og vil ikke bli utredet.

En eventuell framtidig tilkobling til havvind blir ikke utredet som en del av Equinors plan for utbygging og drift av Krafla. Dersom havvind blir tilgjengelig i området på et senere tidspunkt, vil det være gjenstand for en egen vurdering for å se på om det er teknisk og økonomisk rasjonelt.

13 Kartverket

Kartverket har ingen merknader til høringsforslaget på nåværende tidspunkt.

14 Fitjar kommune

Fitjar kommune stiller seg positiv til program for konsekvensutredning for utbygging og drift av Krafla, og har ikkje innspel til endringar av innhaldet i programforslaget.

15 Sandnes kommune

Sandes kommune har ingen merknader.

16 Samferdselsdepartemente

Det fremkommer av forslaget pkt. 8.9 at konsekvensutredningen vil identifisere viktige områder for skipstrafikk og havvind, og omtale tiltak for å unngå negative konsekvenser i forbindelse med installasjon av innretninger på feltet og ved legging av rør og kabler. Videre legger Equinor til grunn under pkt. 5.4 at Krafla-utbyggingen ikke vil komme i konflikt med områder som er åpnet for havvind.

Departementet vil gjøre tiltakshaveren oppmerksom på at til tross for at Krafla ikke vil komme i konflikt med områder som er åpnet for havvind, kan det i fremtiden potensielt oppstå konflikt mellom skipstrafikk i tilknytning til utbygging og drift av havvindanlegg i de åpne områdene og skipstrafikken i tilknytning til driften av Krafla. I konsekvensutredningen bør vurderingen av skipstrafikken i tilknytning til Krafla sees i sammenheng med områdene åpnet for havvind.

For øvrig slutter vi oss til høringssvaret fra Kystverket og ber om at merknadene om skipstrafikk og akutt oljeforurensning hensyntas i den videre konsekvensutredningen. Departementet har ingen merknader til høringen utover det

Equinors tilsvaer:

Equinor tar uttalelsen til etterretning.

Det vises også til Equinors tilsvaer til uttalelsen fra Kystverket.

17 Justis- og beredskapsdepartementet

Justis- og beredskapsdepartementet har ingen merknader.

18 Industri Energi

Industri Energi takker for muligheten til å gi kommentarer i den pågående høringsprosessen, og vi ønsker å gratulere operatør og rettighetshaverne med utbyggingen av Kraftla og NOA Fulla prosjektene.

Høringsinnspillet er utarbeidet i samarbeid med tillitsvalgte i Equinor og AkerBP.

Industri Energi ser positivt på at Equinor og AkerBP har funnet en enighet for en områdeløsning for Kraftla og NOA Fulla. Begge prosjektene er avhengig av å finne gode løsninger sammen, og at løsningene gir gjensidig god produksjon og dreneringsstrategi gjennom å ta mest mulig ut av feltene.

Krafla og NOA Fulla styrer mot godkjenning innenfor de midlertidige endringene i skatteregimet, som Stortinget vedtok i juni 2020. I en særlig krevende tid lykkes man innenfor rammene av den norske modellen å gjennom partssamarbeid med KonKraft-fellesskapet å komme frem til løsninger for en samlet olje- og gassnæring i krise.

En helt avgjørende forutsetning bak oppslutning og støtten til dette forliket er forventningene til faste norske arbeidsplasser og aktivitet gjennom hele verdikjeden og ringvirkninger for hele landet. Dette er et ansvar vi forventer at operatør er bevisst i alle ledd av utbyggingsprosessen, og her er arbeidstakermedvirkning sentralt.

Industri Energi ønsker å understreke viktigheten av tidlig involvering av klubb og vernetjeneste i en situasjon med økt digitalisering, bruk av ny teknologi, nye arbeidsformer og nye metoder.

Industri Energi vil spesielt oppfordre operatørene i den videre prosessen med Krafla og NOA-Fulla utbyggingene å sikre tidlig og god involvering av klubb og vernetjeneste særlig i forhold knyttet til:

- Fjernstyring fra to selvestendige og ikke samlokaliserte kontrollrom på land, og utfordringer knyttet til eventuelle hendelser.
- Hyppighet og varighet på revisjonsstanser, og fasiliteter for bemanning av installasjoner i en lengre periode.
- Beredskap, rømningsveier og sikkerhet.
- Transport av personell mellom plattformer/installasjoner med båt (WTW).

Industri Energi er positive til at oljen går til OTS / Stureterminalen og riggass via Statspipe til Kårstø. Dette vil bidra til å forlenge levertiden og trygge arbeidsplassen på Sture og Kårstø, og samtidig utnytte infrastrukturen godt.

Et funksjonelt regelverk må ligge til grunn for aktiviteten på norsk sokkel.

Det er viktighet at vurderinger knyttet til kraftbehov og kraftforsyning gjøres ut fra et helhetsperspektiv, der den landbaserte- og offshoreindustriens behov for konkurransedyktige kraftkostnader er ivaretatt.

Industri Energi forutsetter at driftsmodell må utvikles for å sikre faste ansettelser og reel arbeidstakermedvirkning i Norge i alle faser av prosjektet.

Ved utlysninger av anbudskonkurranser for oppdrag enten på sokkelen eller på fastlandet, må norsk industri styrkes vektlegges i utformingen og tildelingen av oppdrag.

Kontraktene må utformes slik at de norske leverandørenes evne til leveringspresisjon, byggetid og at klima- og miljøkrav får en reell og riktig verdi. Kriterier for ordnede arbeidsvilkår, kompetanse og HMS må vektles høyt i anbudskonkurransen.

Olje- og gassnæringen har en god tradisjon for sitt bidrag til å øke kunnskap og kompetanse i hele landet, samt være en attraktiv arbeidsplass. Dette er spesielt viktig for ungdom og unge voksne. Kunnskapsløft og rekruttering til Krafla og NOA Fulla gjennom eksisterende norske arbeidsmarked, fagutdanning og høyere utdanning er av høy prioritet. Ungdom og unge voksne bør særlig prioriteres.

Den støtten næringen trenger for å sikre gode og langsiktige rammebetingelser henger tett sammen med den aktiviteten og sysselsettingen næringen skaper i Norge.

Equinors tilsvaer:

Equinor tar uttalelsen til etterretning.

Uttalelsen nevner en rekke forhold som vil bli hensyntatt i det videre arbeidet med utbygging og drift av Krafla og i samarbeid med tillitsvalgte. Noen av disse forhold faller utenfor rammen av konsekvensutredningen, men vil være omfattet av PUD del 1 med tilhørende støttedokumentasjon.

Ringvirkningene av utbygging og drift av Krafla for verdiskapning og sysselsetting i norsk næringsliv samt forventede avgifts- og skatteinntekter til den norske stat, vil bli vektlagt og dokumentert i konsekvensutredningen.

Forhold knyttet til kraftforsyningssituasjonen og prisdannelse for kraft i Norge ligger utenfor rammen av konsekvensutredningen for Krafla og vil ikke bli utredet.

19 Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV)

Arbeids- og velferdsdirektoratet har ingen merknader til det fremlagte forslaget.

20 Stavanger kommune

Stavanger kommune har følgende kommentarer og innspill:

1. Stavanger kommune er positive til aktiviteten som NOAKA vil representere. Bare investeringskostnaden til NOA Fulla anslås å være mellom 40-55 milliarder. Stavanger kommune vil understreke viktigheten av og forventningen til at investeringer knyttet til utbyggingen og driften av anleggene gir økt lokal sysselsetting og verdiskaping.
2. Det er positivt at lisenshaverne samordner utbyggingen av gjennom felles løsninger for begge feltene. Dette gir totalt sett bedre ressursutnyttelse og bedre løsninger for både aktørene og for samfunnet.
3. Planprogrammene er omfattende og dekker de fleste områder basert på beste praksis for norsk sokkel.
4. Utbyggingene legger til grunn at installasjonene skal forsynes med kraft fra land, nærmere bestemt Samnanger i Vestland fylke. Samtidig er landet i en situasjon der det er et sterkt press på kraftnettet i generell forstand, og et økende behov for kraft til industriutvikling på land, noe som igjen fører til prispress. Stavanger kommune oppfordrer derfor utbyggerne til å vurdere om det er mer fornuftig å dekke det samlede energibehovet med offshore gassturbiner og/eller selvforsynende havvind.
5. Forsyningsfartøyene som skal betjene de planlagte installasjonene bør i all hovedsak være hybride lavutslippsfartøy (Liquefied Natural Gas (LNG) og batteri).

Equinors tilsvaer:

Equinor tar uttalelsens 3 første punkter til orientering.

Forhold knyttet til kraftforsyningssituasjonen, konkurransen mellom offshore- og landbasert industri og prisdannelse for kraft i Norge ligger utenfor rammen av konsekvensutredningen for Krafla og vil ikke bli utredet.

Mulighet for bruk av hybride lavutslippsfartøy i forsyningskjeden vil bli belyst i konsekvensutredningen.